

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

MESTNA OBČINA
KRANJ

Skupnost občin Slovenije
Association of Municipalities and Towns of Slovenia

Javna agencija za znanstvenoraziskovalno
in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

Prestopništvo in viktimizacija med mladoletniki na Gorenjskem

IZA KOKORAVEC IN GORAZD MEŠKO

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

7.11.2023

International Self-Report Delinquency Study (ISRD)

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

7.11.2023

Je mednarodna primerjalna študija, katere cilji so opisati in razložiti izkušnje mladostnikov s kriminaliteto, prestopništvom in viktimizacijo, testirati kriminološke teorije in razviti priporočila za preprečevanje in intervencije.

- Pilotna študija je potekala leta 1992.
- Trenutno poteka četrti cikel zbiranja podatkov (ISRD4).
- Vključuje okrog 50 držav s celega sveta.
- Zbiranje podatkov poteka s standardiziranim vprašalnikom med 13-17 letniki.
- V Sloveniji poteka znotraj programske skupine *Varnost v lokalnih skupnostih* (Fakulteta za varnostne vede).

ISRD4 vzorec in Gorenjska

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

7.11.2023

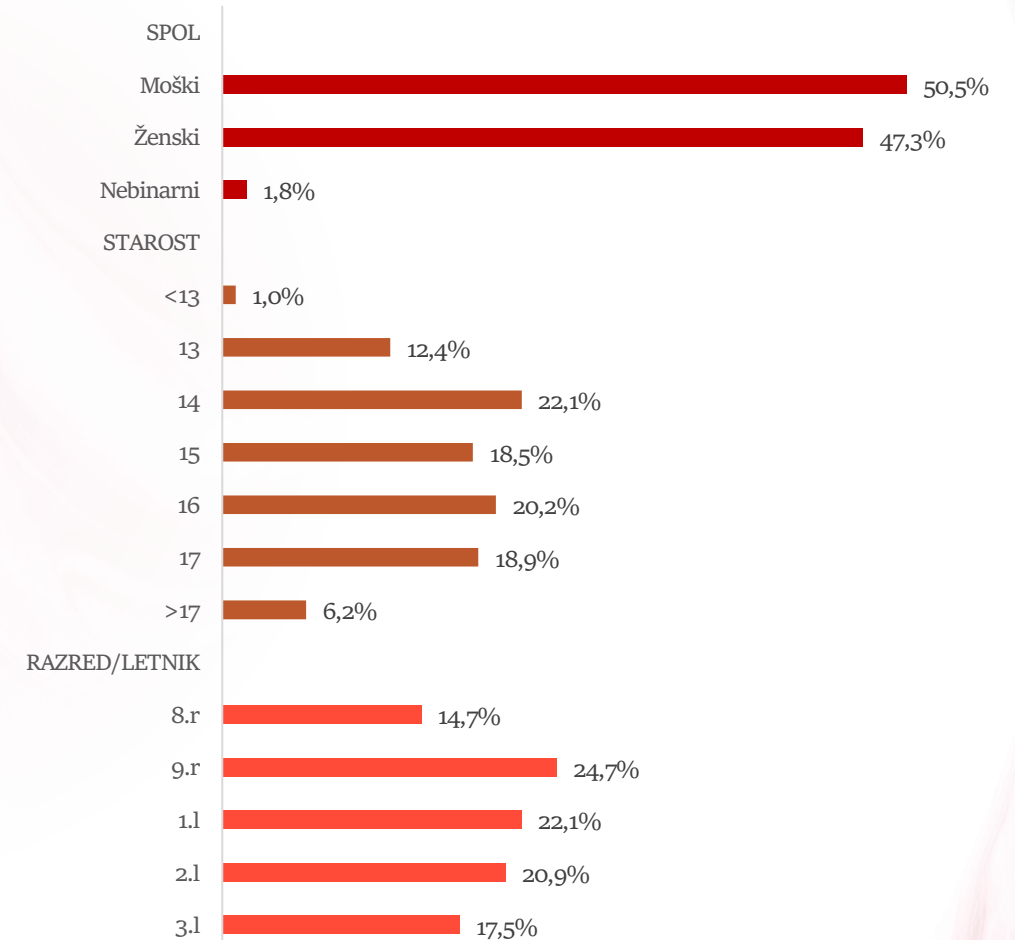
Zbiranje podatkov (10. 10. 2022 - 30. 3. 2023)

- V živo v šolah med 13-17 letniki
- Metoda sorazmernega vzorčenja + zbiranje podatkov z mešano metodo
- *Urbano* (Ljubljana in Kranj) – osnovne in srednje šole
- *Ruralno* – specifične srednje šole
- *Kranj* – zaradi slabega odziva smo zbirali tudi v okoliških krajih blizu Kranja, zaradi česar ta del vzorca poimenujemo - Gorenjska

Vzorec - Gorenjska

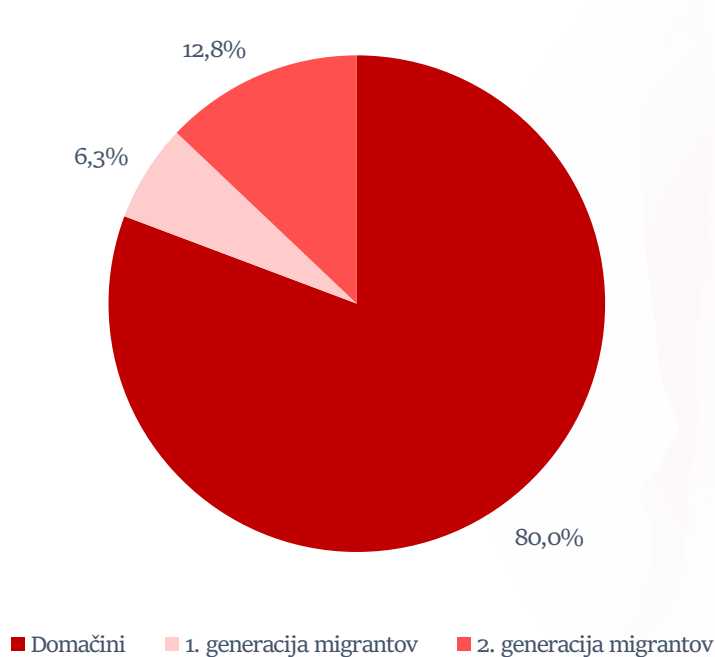
- Št. šol: 10 (38)
- Št. razredov: 45 (140)
- n=903 (n=2.673)

Država rojstva in vera

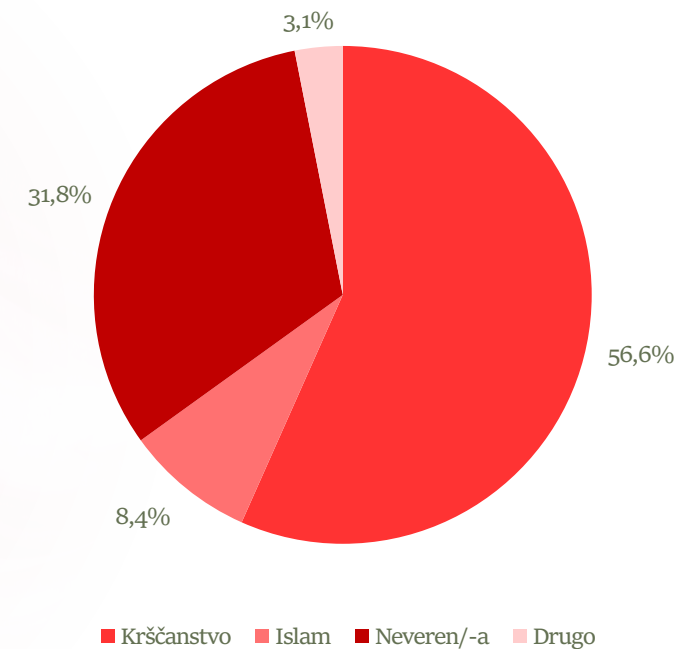
VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

7.11.2023

Druge države iz katerih so mladoletniki in njihovi starši najpogosteje prihajali:

Bosna in Hercegovina, Kosovo, Srbija, Severna Makedonija in Nemčija.

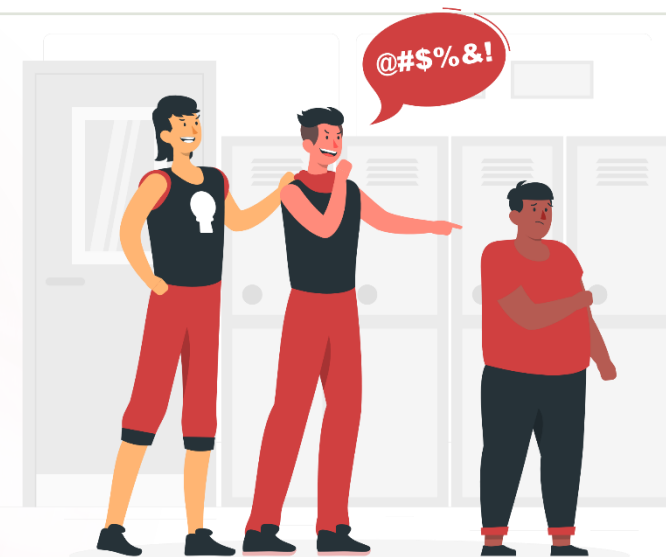

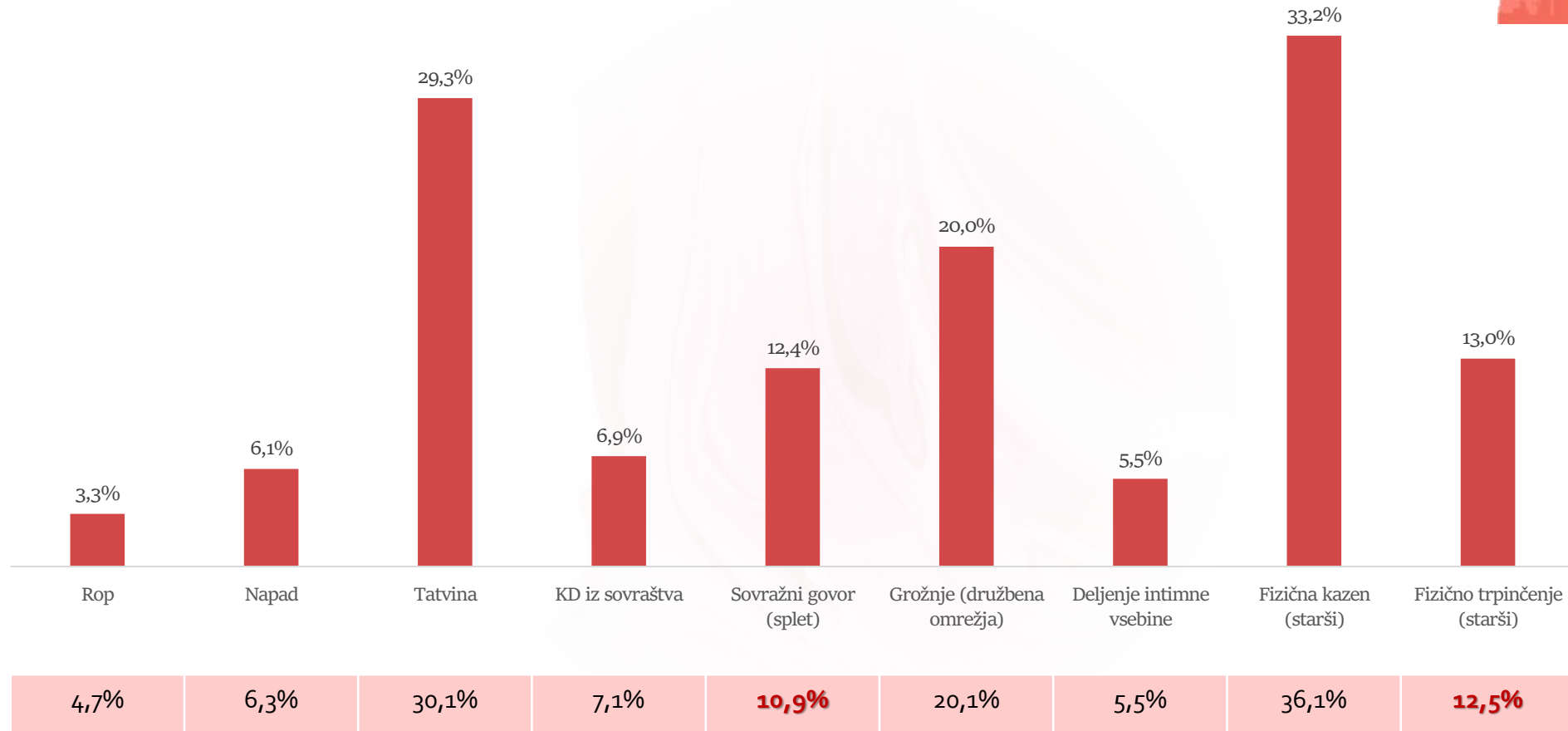
Krščanstvo (*Rimskokatoliška veja*)
Islam (*Sunitska veja, ali ne vem*)
Drugo: judaizem, hinduizem, drugo, brez odgovora

Viktimizacija

NA GORENJSKEM

Viktimizacija celotnega ISRD4 vzorca

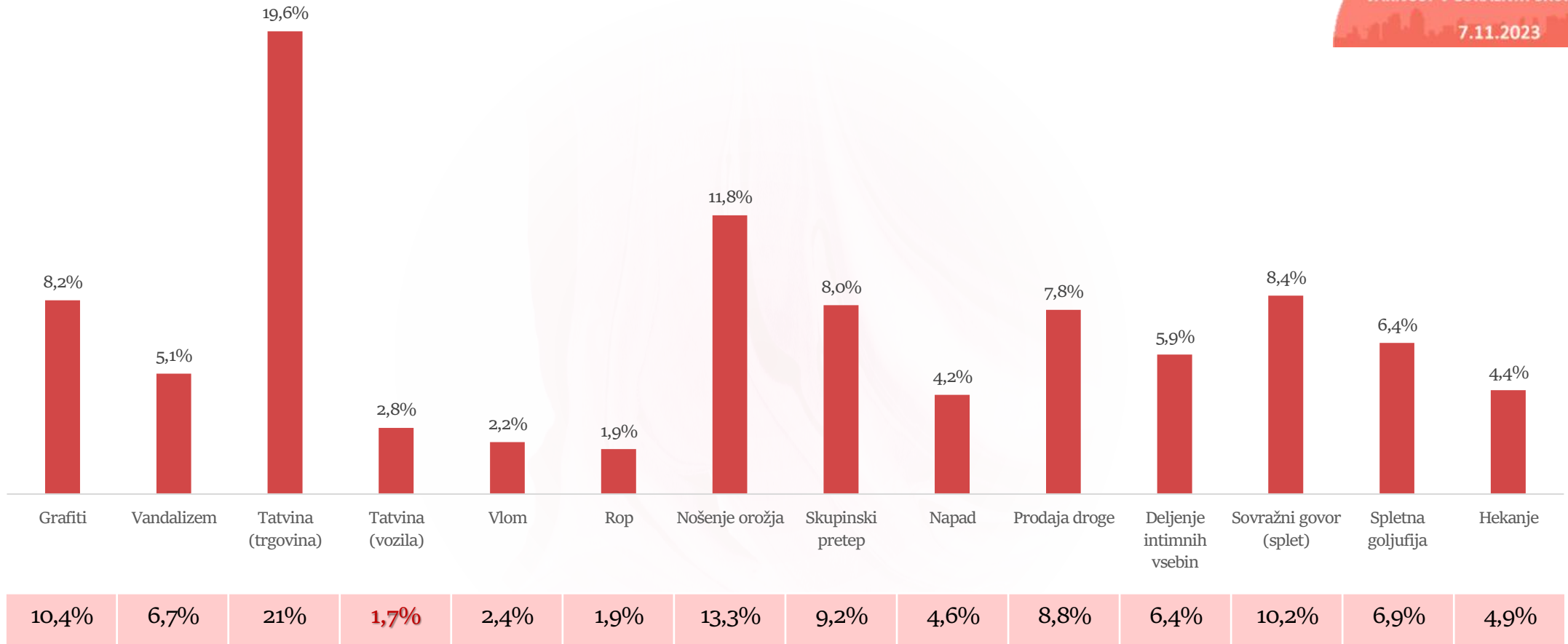
Demografske razlike

			Spol		Razred		Osnovna in srednja šola	
Viktimizacija	n	%	χ^2	p	χ^2	p	χ^2	p
Rop	30	3,3	0,376	0,540	5,473	0,242	1,212	0,271
Napad	55	6,1	0,626	0,429	4,551	0,337	0,123	0,725
Tatvina	265	29,3	0,222	0,638	27,139	< ,001**	19,506	< ,001**
Kazniva dejanja iz sovraštva	62	6,9	1,583	0,208	4,050	0,399	0,025	0,874
Sovražni govor (splet)	112	12,4	2,590	0,086	8,762	0,067	6,170	0,013*
Grožnje (družbena omrežja)	181	20	1,283	0,257	0,749	0,945	0,001	0,975
Deljenje intimne vsebine	50	5,5	0,470	0,493	6,617	0,158	4,596	0,032*
Fizična kazen (starši)	300	33,2	0,116	0,733	1,797	0,773	0,004	0,947
Fizično trpinčenje (starši)	117	13	0,369	0,544	7,965	0,093	0,355	0,551

Prestopništvo

NA GORENJSKEM

Prestopništvo celotnega ISRD4 vzorca

Demografske razlike

Prestopništvo	n	%	Spol		Razred		Osnovna in srednja šola	
			χ^2	p	χ^2	p	χ^2	p
Grafitiranje	74	8,2	8,134	0,004*	6,943	0,139	2,718	0,099
Vandalizem	46	5,1	0,608	0,435	1,884	0,757	0,751	0,386
Tatvina (trgovina)	177	19,6	0,155	0,694	11,445	0,022*	0,419	0,517
Tatvina (vozila)	13	2,8	0,002	0,961	0,739	0,946	0,434	0,510
Vlom	20	2,2	0,021	0,885	4,502	0,342	0,150	0,699
Rop	17	1,9	0,180	0,671	6,999	0,136	0,020	0,886
Nošenje orožja	107	11,8	2,591	0,107	1,139	0,888	0,048	0,826
Skupinski pretep	72	8	8,839	0,003*	12,601	0,013*	4,585	0,032*
Napad	38	4,2	0,501	0,479	3,775	0,437	0,472	0,492
Prodaja drog	70	7,8	1,237	0,266	12,824	0,012*	4,641	0,031*
Deljenje intimne vsebine	53	5,9	0,445	0,505	4,583	0,333	0,112	0,738
Sovražni govor (splet)	76	8,4	11,300	< 0,001**	2,377	0,667	0,858	0,354
Spletna goljufija	58	6,4	0,033	0,856	7,632	0,106	4,650	0,031*
Hekanje	40	4,4	2,879	0,090	11,559	0,021*	0,903	0,342

Razprava

- Viktimizacija med mladoletniki je precej pogosta (fizična kazen, tatvina, spletne grožnje).
- Prevalenca samonaznanjenih prestopniških dejanj med mladoletniki na Gorenjskem je relativno nizka.
- Obstajajo razlike po spolu, razredu in šolski stopnji pri nekaterih oblikah viktimizacije in prestopništva.
- V prihodnje opraviti nadaljnje multivariatne statistične analize in testirati teorije prestopništva (npr. Situacijsko akcijsko teorijo – P. O. Wikström).
- Ciljani preventivni programi.
- Rezultati raziskave ISRD4 bodo v prihodnje lahko služili kot osnova za razvoj preventivnih ukrepov in programov za zmanjšanje viktimizacije in prestopništva med mladoletniki.

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

MESTNA OBČINA
KRANJ

Skupnost občin Slovenije
Association of Municipalities and Towns of Slovenia

Javna agencija za znanstvenoraziskovalno
in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

Hvala za pozornost

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

7.11.2023